

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рж г 602/2015
01.10.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у поступку ради заштите права на суђење у разумном року предлагача Б.Н., Г.Т., С.М., Љ.И., З.С., С.С. и С.М., сви из Г.С., које заступа Б. Ц., адвокат из Л., одлучујући о жалби предлагача изјављеној против решења Апелационог суда у Нишу Р4 г 38/15 од 31.03.2015. године, у седници већа одржаној 01.10.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба предлагача Б.Н., Г.Т., С.М., Љ.И., З.С. и С.С. и **ПОТВРЂУЈЕ** решење Апелационог суда у Нишу Р4 г 38/15 од 31.03.2015. године у ставу четвртом изреке.

УКИДА СЕ решење Апелационог суда у Нишу Р4 г 38/15 од 31.03.2015. године у ставовима петом и шестом изреке и у наведеном делу предмет **СЕ ВРАЋА** Апелационом суду у Нишу на поновни поступак.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена жалба предлагача у ставу трећем изреке решења Апелационог суда у Нишу Р4 г 38/15 од 31.03.2015. године.

Образложење

Решењем Апелационог суда у Нишу Р4 г 38/15 од 31.03.2015. године, ставом првим изреке утврђено је да је предлагачима Б.Н., Г.Т., С.М., Љ.И., З. и С.С., сви из Г.С., повређено право на суђење у разумном року у поступку који се пред Основним судом у Лесковцу води под бројем П 112/11. Ставом другим изреке, наложено је Основном суду у Лесковцу да предузме све неопходне мере како би се поступак из става првог изреке окончао у најкраћем року. Ставом трећим изреке је предлагачима из претходног става одређена примерена накнада за повреду права на суђење у разумном року у износу од по 20.000,00 динара за сваког од предлагача, која ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије одређених за рад судова, у року од три месеца рачунајући од дана подношења захтева предлагача за исплату. Ставом четвртим изреке је одбијен захтев за одређивање примерене накнаде преко досуђеног износа од 20.000,00 динара, а до траженог износа од по 40.000,00 динара за сваког од предлагача. Ставом петим изреке одбачен је захтев предлагача С.М. којим је тражено да се утврди да му је повређено право на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Лесковцу П 112/11, због непостојања правног интереса. Ставом шестим

изреке је обавезана Република Србија да предлагачима Б.Н., Г. Т., С.М., Љ.И., З.С.т. и С.С.накнади трошкове поступка у износу од 36.540,00 динара.

Против наведеног решења у ставу трећем, четвртом, петом и шестом изреке предлагачи су благовремено изјавили жалбу, из свих законом предвиђених разлога.

Одлучујући о изјављеној жалби на основу члана 86 став 3. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр.116/08... 101/13), Врховни касациони суд је као другостепени у овом поступку испитао побијано решење применом члана 386. у вези члана 402. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр.72/11... 55/14), на основу члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС“ бр.25/82... „Службени гласник РС“ бр.46/95 ... 6/15), на чију примену упућује члан 8в Закона о уређењу судова и оценио да жалба у делу којим предлагачи Б.Н., Г.Т., С.М., Љ.И., З.С. и С.С. оспоравају висину досуђене накнаде није основана, а да је жалба у делу којим се побија одлука о захтеву предлагача С.М. основана.

У спроведеном поступку у потврђеном делу првостепене одлуке нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тач. 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а на друге битне повреде у наведеном делу се жалбом посебно не указује. Чињенично стање у потврђеном делу је потпуно и правилно утврђено, а материјално право је правилно примењено.

Према утврђеном чињеничном стању, предлагачи Б.Н., Г.Т., С.М. и Љ.И. су као тужиоци Општинском суду у Лесковцу 05.09.2002. године поднели тужбу против Т.Д. из Г.С. као туженог, ради узнемиравања права својине. У току поступка, 2004. године овој парници спојена је парница П 3540/04, по тужби тужиоца Т.Д., а против Б.Н., Г.Т., С.М., Љ.И., као и З.С. и С.С. као тужених, ради једновременог расправљања и одлучивања. Првостепена пресуда донета је 14.08.2007. године, али је у поступку по жалби тужилаца-противтужених решењем Апелационог суда у Нишу Гж бр.1111/10 од 15.12.2010. године првостепена пресуда укинута и предмет је враћен Основном суду у Лесковцу на поновно суђење. У поновном поступку одржана су рочишта за главну расправу 18.08.2011. и 24.10.2011. године, а туженом-противтужиоцу је наложено да уреди противтужбени захтев. Поднеском од 12.07.2012. године тужиоци-противтужени са умешачем С.М. прецизирали су захтев, захтевајући између осталог и да суд донесе решење којим ће дозволити умешачу С.М. дозволити мешање на страни тужилаца-противтужених. Парнични поступак, који се сада пред Основним судом у Лесковцу води под бројем П 112/11 није окончан до дана подношења захтева за заштиту права на суђење у разумном року, нити је одлучено о предлогу С.М. за мешање на страни тужилаца.

Анализирајући дужину трајања наведеног парничног поступка, првостепени суд је правилно утврдио да је од подношења тужбе 2002. године до подношења захтева за заштиту права на суђење у разумном року прошло готово 13. година, да основни суд није благовремено предузимао процесне радње у поступку и да је у периодима од 02.04.2003. године до 26.05.2004. године, од

02.12.2004. године до 18.10.2005. године и од 24.10.2011. године до 17.06.2014. године суд био потпуно процесно неактиван јер у наведеним периодима није одржано нити заказано ни једно рочиште, нити су предузимане друге радње, што је утицало на дужину трајања поступка. Полазећи од чињенице да је нижестепени суд неефикасно поступао у парници која се води од 2002. године, првостепени суд је утврдио да је предлагачима Б.Н., Г.Т., С.М., Љ.И., З.С. и С.С. повређено право на суђење у разумном року и наложио да се предузму све неопходне мере како би се поступак у предмету Основног суда у Лесковцу П 112/11 окончао у најкраћем року. Предлагачима је одређена примерена накнада за утврђену повреду права на суђење у разумном року у износу од по 20.000,00 динара, док је преко наведеног износа, а до траженог износа од по 40.000,00 динара за сваког од предлагача, захтев одбијен.

Супротно наводима жалбе предлагача Б.Н., Г.Т., С.М., Љ.И., З.С. и С.С., Врховни касациони суд је оценио да је у конкретном случају првостепени суд правилно одредио висину примерене накнаде због повреде права на суђење у разумном року.

Према одредби члана 86 став 1. Закона о уређењу судова, суд између осталог може одредити и примерену накнаду за повреду права на суђење у разумном року и одредити рок у коме ће нижи суд окончати поступак у којем је учињена повреда права када утврди да је захтев подносиоца основан. Из садржине цитиране одредбе произилази да се ради о специфичној врсти поступка, која има за циљ убрзање и окончање поступка у којима је утврђено да је дошло до прекорачења разумног рока за правноснажно пресуђење. Примерена накнада не представља накнаду штете, већ уз изрицање мере за убрзање поступка, представља сатисфакцију за утврђену повреду права. Висина примерене накнаде одређује се у зависности од околности сваког конкретног случаја, при чему се, сагласно дугогодишњој пракси Европског суда за људска права, приликом одређивања примерене накнаде, осим дужине трајања конкретног поступка, посебно цени поступање суда, природа спора, односно сложеност чињеничних и правних питања, значај спора за предлагача, као и понашање самих предлагача.

Имајући у виду околности конкретног случаја, Врховни касациони суд налази да ће се досуђеном накнадом у износу од 20.000,00 динара, уз налог првостепеном суду да поступак оконча у најкраћем року, остварити сврха која треба да се постигне и која представља и циљ овог поступка у смислу члана 8а и 8б Закона о уређењу судова, док би одређивање накнаде у већем износу од наведеног било у супротности са сврхом и суштином овог поступка.

Како се ни другим наводима жалбе не доводи у сумњу правилност и законитост првостепеног решења у наведеном делу, применом члана 401. став 1. тачка 2. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу првом изреке.

Жалбом се основано оспорава првостепена одлука у делу којим је одбачен захтев предлагача С.М. и указује да је у наведеном делу побијано решење донето уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку јер изрека решења противуречи разлозима, а разлози су у наведеном делу нејасни, недовољни и међусобно противуречни.

Наиме, изреком решења је захтев предлагача С.М. одбачен због непостојања правног интереса за вођење поступка, док из образложења произилази да је првостепени суд захтев одбацио налазећи да овај предлагач, будући да нема својство странке у парничном поступку о коме је реч, самим тим нема ни активну легитимацију за подношење захтева за заштиту права на суђење у разумном року. Правни интерес за вођење поступка и активна легитимација су различите категорије, па је последица непостојања правног интереса у смислу члана 294. став 1. тачка 6. ЗПП одбачај захтева, док недостатак активне или пасивне легитимације подразумева мериторно одлучивање, односно одбијање захтева. Закључак првостепеног суда у погледу недостатка активне легитимације на страни предлагача С.М. за сада је такође споран. Предлагач жалбом указује да је од давања изјаве о ступању у парницу 12.07.2012. године до подношења захтева за заштиту права на суђење у разумном року протекло више од три године, у ком року првостепени суд није одлучио о учешћу умешача, као и да умешач о чијем ступању у парницу није одлучено има процесно правни положај странке јер учествује у поступку а његове парничне радње се у смислу члана 216. став 2. ЗПП, све до правноснажности одлуке којим се одбија његово учешће у парници не могу искључити. Због чињенице да у време подношења захтева за заштиту права на суђење у разумном року није одлучено о учешћу умешача, суд сматра да овај предлагач у смислу члана 8а Закона о уређењу судова није овлашћен да поднесе захтев.

Међутим, суд је пропустио да према садржини захтева оцени да ли је предлагач у конкретном случају тражио заштиту права на суђење у разумном року због дугог трајања поступка у парници Основног суда у Лесковцу П 112/11 или због чињенице да о његовом учешћу у тој парници није одлучивано дуже од три године, током којих је, како наводи у захтеву, био изложен и материјалним издацима. Суд није оценио ни да ли се ради о обичном умешачу у смислу члана 215. став 1. ЗПП (лице које има правни интерес да у парници која тече међу другим лицима, једна од странака успе), или о умешачу са положајем јединственог супарничара из члана 219. ЗПП. За разлику од обичног умешача, умешач са положајем јединственог супарничара и тужиоци-противтужени сматрају се као једна парнична странка у смислу члана 210. истог закона, јер правно дејство пресуде у тој парници треба да се односи и на умешача. Из наведеног следи да положај лица које је дало изјаву о мешању и последице парничних радњи које предузима зависе и од природе мешања. Услед нејасних и недовољних разлога и непотпуно утврђеног чињеничног стања, правилност побијаног решења се у делу којим је одлучено о захтеву предлагача С.М. не може испитати. Стога је применом члана 401. став 1. тачка 3. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Укинута је и одлука о трошковима садржана у ставу шестом изреке побијаног решења, јер зависи од коначног исхода поступка.

Предлагачи немају правни интерес за изјављивање жалбе у делу којим је одређена примерена накнада за повреду права на суђење у разумном року у износу од по 20.000,00 динара за сваког од предлагача који су успели у поступку, због чега је применом члана 389 у вези члана 378 ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Снежана Андрејевић,с.р.**